

МЕТОДОЛОГІЯ

незалежної оцінки ризиків сектору неприбуткових організацій в Україні

**у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів,
одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню
розповсюдження зброї масового знищення**

**Київ
2023**

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

ЗМІСТ

Вступ	3
Визначення видів НПО, що підлягають оцінці. Мета та методи оцінювання структура та результати оцінювання. Словник основних термінів	4
Частина 1. Опитування НПО. оцінювання вразливості за категоріями НПО	13
Частина 2. Аналіз відкритих даних і реєстрів, а також інформації, що надається державними органами. оцінювання загрози за категоріями НПО	29
Частина 3. оцінювання ризику за категоріями НПО	38
Частина 4. Опитування – самооцінка ризику фінансування тероризму, відмивання коштів та фінансування зброї масового знищення	40
Частина 5. Опитування стейкхолдерів і донорів	53
Частина 6. Аналіз факторів зниження ризику за категоріями НПО	58

ВСТУП

Ця методологія розроблена командою експертів Центру демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) за участі експерта Бена Еванса, співзасновника і старший партнер «Greenacres Group», з метою проведення першого в Україні комплексного та незалежного оцінювання неприбуткового сектора щодо його використання з метою відмивання брудних грошей, фінансування тероризму, фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Проведення зазначеної оцінки дасть можливість експертному громадському середовищу сформулювати пропозиції щодо внесення змін до Методології національної оцінки ризиків, за якою здійснюватиметься наступний, четвертий раунд національної оцінки ризиків в Україні, а також адвокатувати зменшення регуляторного тиску на громадський сектор з боку суб'єктів державного фінансового моніторингу.

Методологія створена в межах проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України», що реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку.

ICAP Єднання несе повну відповідальність за зміст, який може не відображати поглядів АМР США або Уряду Сполучених Штатів Америки.

ВИЗНАЧЕННЯ ВИДІВ НПО, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОЦІНЦІ МЕТА ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з визначенням FATF, **неприбуткова організація** – це юридична особа, асоціація або організація, які передусім займаються збором або розподілом коштів на цілі, як-от благодійні, релігійні, культурні, освітні, соціальні або братерські цілі, або для здійснення інших видів «добрих справ»¹.

В Україні немає законодавчого визначення неприбуткової організації, а є визначення організації зі статусом неприбутковості, яке має фіскальний характер. Тому всі організації, що мають такий статус, перебувають на обліку Державної податкової служби України. Також відкривати рахунки в банках і вести господарську діяльність можуть лише організації, зареєстровані як юридичні особи. Тому слід оцінювати організації, які зареєстровані як юридичні особи та мають статус неприбутковості, і водночас відповідають визначенню НПО FATF.

У технічному звіті “Оцінка відповіді Уряду України на вимоги FATF Рекомендації 8 та Безпосереднього результату 10”, який був підготовлений в січні 2021 року в рамках проекту «Посилення заходів із протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму в Україні» програми Партнерство РЄ/ЄС заради належного врядування II, що фінансується Європейським Союзом та Радою Європи, представлено початкову оцінку того, які види НПО в Україні можуть бути такими, що підпадають під визначення FATF. Наведений нижче перелік охоплює всі НПО, зареєстровані в Єдиному державному реєстрі. Сюди входять юридичні особи, громадські об’єднання без статусу юридичної особи та фізичні особи-підприємці:

¹ [Абз. 1 Пояснювальної записки до Рекомендації 8 FATF](#)

Код	Вид	НПО, що підпадають під визначення FATF
0031	бюджетні установи	Невідомо
0032	громадські об'єднання	Ймовірно, так
0033	політичні партії	Ні
0034	творчі спілки	Можливо
0035	релігійні організації	Ймовірно, так
0036	благодійні організації	Так
0037	пенсійні фонди	Ні
0038	Спілки	Ні
0039	асоціації та інші об'єднання юридичних осіб	Можливо
0040	житлово-будівельні кооперативи	Ймовірно, ні
0041	дачні (дачно-будівельні) кооперативи	Ймовірно, ні
0042	садівничі та гаражні (гаражно-будівельні) кооперативи (товариства)	Ймовірно, ні
0043	об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, асоціації власників житлових будинків	Ймовірно, ні

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

0044	професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок	Ні
0045	організації роботодавців та їх об'єднання	Ймовірно, ні
0046	сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи	Ймовірно, ні
0047	кооперативні об'єднання сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів	Ймовірно, ні
0048	інші юридичні особи, діяльність яких відповідає вимогам, встановленим пунктом 133.4 статті 133 Кодексу	Невідомо

Сектор НПО в Україні (за даними підрозділу фінансової розвідки, ПФР станом на 01.01.2022)

Назва	Кількість
Загалом	241 739
Благодійні організації	20 498
Житлово-будівельні кооперативи відповідно до закону	1 799
Громадські об'єднання	96 543
Політичні партії	14 630
Бюджетні установи	9 924
Релігійні організації	26 915

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

Спілки	309
Асоціації та інші об'єднання юридичних осіб	7
Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, асоціації власників жилих будинків	37 695
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок (профспілки 28792, об'єднання профспілок 181, творчі спілки 318)	29 291
Садівниче товариство	4 128

Сектор НПО в Україні, який відповідає визначенню НПО Рекомендації 8 FATF **(за даними підрозділу фінансової розвідки, ПФР станом на 01.01.2022)**

Назва	Кількість
Загалом	173 356
Благодійні організації	20 498
Житлово-будівельні кооперативи відповідно до закону	-
Громадські об'єднання	96 543
Політичні партії	-
Бюджетні установи	-
Релігійні організації	26 915

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

Спілки	309
Асоціації та інші об'єднання юридичних осіб	-
Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, асоціації власників жилих будинків	-
Професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок (профспілки 28792, об'єднання профспілок 181, творчі спілки 318)	29 291
Садівниче товариство	-

З урахуванням позиції вищезгаданого Технічного звіту та даних фінансової розвідки ми визначаємо наступні види НПО, які підлягають оцінці в рамках цієї методології (zareєстровані як юридичні особи та мають статус неприбутковості, і водночас відповідають визначенню НПО FATF)

Форми організації	К-сть
Усього	143 956
Благодійні організації*	20 498
Громадські об'єднання*	96 543
Релігійні організації*	26 915

**Організації, включені до реєстру неприбуткових установ та організацій Державної податкової служби*

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

Мета оцінювання: Оцінка рівня ризику використання НПО для відмивання коштів (далі – ВК), фінансування тероризму (далі – ФТ), фінансування розповсюдження зброї масового знищення (далі - ФРЗМЗ) в Україні.

Методи оцінювання: інтерв'ювання, письмове опитування, аналіз відкритих даних, аналіз зібраних даних.

СТРУКТУРА ОЦІНЮВАННЯ

- Частина 1. Опитування НПО (шляхом інтерв'ювання вибірки). Оцінювання вразливості.
- Частина 2. Аналіз відкритих даних і реєстрів, а також інформації, що надається державними органами. Оцінювання загрози.
- Частина 3. Оцінка ризику
- Частина 4. Опитування НПО (електронною поштою)
- Частина 5. Опитування ключових стейкхолдерів і донорів.
- Частина 6. Аналіз факторів зниження ризиків для НПО

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ НПО

Очікується, що оцінювання ризиків ФТ дасть такі результати:

- Ідентифікація НПО згідно з критеріями FATF і збір даних про їхні характеристики
- Рівень властивого ризику за категоріями НПО FATF
- Ефективність заходів щодо зниження ризику за категоріями НПО FATF
- Докази та рівень зловживань НПО для ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Візуальні зведення всіх результатів оцінки для аналізу

СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Неприбуткова організація або НПО – у межах цієї методології, що використовується відповідно до Рекомендації 8 FATF – це юридична особа, асоціація або організація, які передусім займаються збором або розподілом коштів на цілі, як-от благодійні, релігійні, культурні, освітні, соціальні або братерські цілі, або для здійснення інших видів «добрих справ».

Політично значущі особи або PEP² – це фізичні особи, які є вітчизняними, іноземними публічними діячами та діячами, які виконують публічні функції в міжнародних організаціях.

Національні публічні діячі³ – фізичні особи, які виконують або виконували важливі державні функції в Україні, а саме:

- Президент України, Прем'єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України та їхні заступники;
- Голова постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, його заступники;
- Керівники та заступники керівників Державного управління справами;
- Керівники апаратів (секретаріатів) державних органів, які не є державними службовцями на посадах категорії [А](#);
- Секретар та заступники Секретаря Ради національної безпеки і оборони України;
- Народні депутати України;
- Голова та члени Правління Національного банку України, члени Ради Національного банку України;
- Голова та судді Конституційного Суду України, Верховного Суду та вищих спеціалізованих судів.
- Члени Вищої ради правосуддя, члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, члени Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів;
- Генеральний прокурор та його заступники;
- Голова Служби безпеки України та його заступники;

² Згідно з п.47 ч.1 [ст.1 Закону № 361](#)

³ Згідно з п. 37 ч.1 [ст.1 Закону № 361](#)

- Директор Національного антикорупційного бюро України та його заступники;
- Директор Державного бюро розслідувань України та його заступники;
- Директор Бюро економічної безпеки України та його заступники;
- Голова та члени Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, голова та члени Антимонопольного комітету України, голова Національного агентства з питань запобігання корупції, голова та члени Рахункової палати, голова та члени Центральної виборчої комісії України, голови та члени інших державних колегіальних органів;
 - Надзвичайні та Повноважні послы;
 - Начальник Генерального штабу, Головнокомандувач Збройних Сил України, командувачі Сухопутних військ ЗСУ, Повітряних сил ЗСУ, Військово-морських сили ЗСУ;
 - Державні службовці на посадах категорії А;
 - Керівники органів прокуратури, керівники регіональних територіальних органів СБУ, голови та судді апеляційних судів.
 - Керівники адміністративних, управлінських та контрольних органів державних підприємств, суб'єктів господарювання, частка держави у статутному капіталі яких прямо чи опосередковано перевищує 50 %;
 - Члени виконавчих органів політичних партій.

*Іноземні публічні діячі*⁴ – фізичні особи, які виконують або виконували важливі державні функції в іноземних державах, а саме:

- Глава держави, уряду, міністри (депутати);
- Члени парламенту або інших органів, які виконують функції законодавчого органу в країні;
- Голови та члени правлінь центральних банків або рахункових палат;
- Члени Верховного Суду, Конституційного Суду чи інших судових органів, рішення яких не можуть бути оскаржені, за винятком апеляції за виняткових обставин;
- Надзвичайні і повноважні послы, повірені у справах і керівники центральних органів військового управління;

⁴ Згідно з п. 28 ч.1 [ст.1 Закону № 361](#)

- Керівники адміністративних, управлінських і контрольних органів державних підприємств;
- Члени виконавчих органів політичних партій.
- Особи, які виконують публічні функції в міжнародних організаціях, – посадові особи міжнародних організацій, які обіймають або обіймали посаду керівника (директора, голови правління тощо) або заступника керівника в таких організаціях чи виконують або виконували будь-які інші виконавчі (значущі публічні) функції на найвищому рівні, включно з міжнародними міждержавними організаціями, члени міжнародних парламентських асамблей, судді та провідні посадові особи міжнародних судів.

ЧАСТИНА 1

ОПИТУВАННЯ НПО

(інтерв'ювання вибірки)

Оцінювання вразливості за категоріями НПО

Стратегія вибірки

Опитування проходить випадковим чином обрана вибірка з усієї сукупності НПО. Група осіб, що проводять опитування, працюватиме за складеним випадковим чином списком, поки не набереться необхідна кількість відповідей, водночас буде докладено всіх зусиль для отримання відповіді, щоб уникнути систематичної помилки відбору. Щоб зв'язатися з кожною організацією, буде зроблено три спроби зв'язку в різний час доби. Якщо після трьох спроб не буде отримано відповіді, організацію буде позначено як таку, що не відповідає, і особи, що проводять опитування, будуть продовжувати роботу, доки не буде отримано цільову кількість відповідей. Загальна кількість спроб отримати потрібну кількість буде представлена разом із результатами, щоб можна було оцінити рівень систематичної помилки відбору.

Джерело даних: Точна оцифрована база(и) даних.

Етапи вибірки:

1. Об'єднати всі бази даних (якщо їх більше однієї)
2. Провести випадкову вибірку зі всієї сукупності
3. Проводити інтерв'ю, починаючи з початку списку, доки не буде отримано статистично достовірну кількість.

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

Згідно з даними, отриманими зі Звіту про проведення національної оцінки ризиків станом на 01.01.2022, загальна кількість організацій, які відповідають визначенню НПО за класифікацією FATF, становить 143 956. З цієї сукупності необхідно випадковим чином створити **вибірку з 384 організацій та провести опитування**, що дає 95 %-й рівень упевненості в тому, що реальне значення будь-якої відповіді перебуває в межах $\pm 5\%$ від виміряного/опитаного значення.

Методологія: ZOOM інтерв'ю + заповнення google-форми

Опитування складається з 20 запитань, які оцінюються, і 7 запитань для отримання загальної інформації про організацію зі статистичних міркувань. Статистичні запитання (Блок 1) можна надіслати НПО заздалегідь як реєстраційну google-форму для проведення інтерв'ю. Це дасть змогу заощадити до 20 хвилин часу під час проведення інтерв'ю.

Опитування складається з трьох блоків, що дають змогу оцінити вразливість НПО до ВК/ФТ/ФРЗМЗ. Перший блок присвячений загальній інформації про організацію. Другий блок спрямований на оцінку фінансового стану НПО. Третій блок присвячений внутрішній політиці та управлінню НПО.

Оцінка вразливості ґрунтується на аналізі здатності НПО запобігати та протистояти ВК/ФТ/ФРЗМЗ, а також можливостей використання ресурсів НПО для ВК/ФТ/ФРЗМЗ. Ми припускаємо, що вразливість перешкоджає певним типам спроможності організації протидіяти загрозам ВК/ФТ/ФРЗМЗ або забезпечує можливість використання ресурсів НПО для ВК/ФТ/ФРЗМЗ. Тому кожне запитання має виявити рівень певної спроможності та оцінити рівень відповідної вразливості як низький (Н), середньо-низький (СН), середній (С), середньо-високий (СВ) або високий (В).

Блок 2 і 3 слід оцінювати окремо. Також слід проводити окрему оцінку для кожної категорії НПО.

Рекомендації для НПО мають бути розроблені на основі загального аналізу зібраних даних і виявлення типів вразливостей, що найчастіше зустрічаються.

Для проведення цієї оцінки також буде потрібна наступна інформація від Державної податкової служби та/або Державної служби статистики:

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

- **кількість НПО** (які були зареєстровані як юридичні особи та мають статус неприбутковості, і водночас відповідають визначенню НПО FATF, із розбивкою за видами НПО)
- **рівень річного доходу НПО.**

Дані, зібрані в межах Частини 1, будуть використовуватися в аналізі факторів зниження ризиків для НПО (Частина 6)

ОПИТУВАЛЬНИК

Я підтверджую, що моя організація має статус неприбутковості та що відповідний запис міститься в Реєстрі неприбуткових установ та організацій.

Я даю згоду на обробку моїх персональних даних.

Блок 1: Загальні відомості про організацію

1. **Як називається ваша організація?**
2. **Ваше ім'я, прізвище та посада в організації.**
3. **Кількість членів вашої організації? 4 чи менше або більше 4?**
4. **Організаційно-правова форма вашої організації:**
 - А) Громадське об'єднання
 - Б) Благодійна організація (фонд)
 - В) Релігійна організація
 - Г) Профспілки, їх об'єднання та/або організації профспілок
 - Ґ) Творча спілка
 - Д) Асоціація (спілка)
5. **Де зареєстрована ваша організація? (вказіть назву міста та області)**
6. **Вкажіть, будь ласка, види діяльності вашої організації:**
 - А) Сприяння розвитку науки та наукових досліджень;
 - Б) Сприяння розвитку релігії;
 - В) Сприяння розвитку системи охорони громадського здоров'я;
 - Ґ) Підтримка незахищених категорій населення (дітей, молоді, літніх людей, людей з інвалідністю тощо);

- Г) Сприяння розвитку мистецтва і культури, включно зі збереженням спадщини;
- Д) Сприяння розвитку освіти;
- Е) Сприяння охороні довкілля та екології, захисту дикої природи;
- Є) Сприяння суспільному добробуту, зокрема цілям ОГС і добровільних благодійних асоціацій
- Ж) Сприяння підтримці ВПО, біженців, жертв війни (не на території ведення воєнних дій та/або воєнних конфліктів)
- З) Надання гуманітарної допомоги цивільному населенню на території воєнних дій та/або воєнних конфліктів та/або на окупованих територіях. Евакуація цивільного населення з території воєнних дій та/або воєнних конфліктів та/або з окупованих територій. Служба розшуку зниклих безвісти на території воєнних дій та/або воєнних конфліктів та/або на окупованих територіях.
- И) Сприяння захисту домашніх тварин (включно з притулками).
- І) Популяризація спорту
- ї) Сприяння забезпеченню рівних прав, включно з експертними знаннями з питань ґендеру, захистом прав жінок і дівчаток та захистом прав людини.
- Й) Протидія корупції
- К) Сприяння свободі слова, журналістських досліджень
- Л) Сприяння розвитку цивільної інфраструктури
- М) Задоволення соціальних потреб членів вашої організації, пов'язаних зі спільними інтересами, зокрема у сфері їхньої професійної (трудової) діяльності (освіти)
- Н) Забезпечення підтримки Збройних Сил України, включно з територіальною обороною та ветеранами
- О) Аналітичні дослідження
- П) Правова допомога або юридичні консультації для ОГС.
- Р) Захист прав учасників бойових дій та їхніх сімей та/або ветеранських організацій
- С) Захист прав дитини
- Т) Адвокація

У) Ваш варіант _____

7. На якій території здійснює свою діяльність ваша організація?

- А) На території одного міста?
- Б) На території району (відповідно до Постанови Верховної Ради України «[Про утворення та ліквідацію районів](#)»)
- В) На території області
- Г) На території кількох областей
- Ґ) На всій території України
- Д) На території України, а також за кордоном
- Е) Тільки за кордоном

Блок 2: Фінанси та операційна діяльність організації			
1	Який приблизний річний бюджет вашої організації? (включно не тільки з фінансами, а й з отриманими активами). Укажіть середню суму за останні 5 фінансових років (2018-2022 роки), або за роки існування організації, якщо вона існує менше 5 років.	В або не вказано	Якщо організація в цілому вразлива і має великий бюджет, то це питання додатково свідчитиме про вищий рівень вразливості такої НПО. В інших випадках це питання не впливає на загальну оцінку. Рівень спроможності фінансувати тероризм
2	Хто ухвалює рішення про співпрацю з потенційним донором чи партнером?	А - СВ Б - СН	Можливий лише один варіант. Можливість фільтрувати загрози

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

	<p>А) Тільки керівник НПО Б) Правління або інший виконавчий орган НПО В) НПО має чітку політику щодо перевірки потенційних донорів та партнерів. Після такої перевірки рішення про співпрацю приймає правління або інший виконавчий орган НПО. Г) Донор або пожертвувач самостійно вирішує, чи співпрацюватиме НПО з певним партнером чи ні.</p>	<p>В - Н Г - В</p>	<p>зловживання з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ з боку донорів і партнерів.</p>
3	<p>Хто ухвалює рішення про співпрацю з певним контрагентом (щодо закупівель продукції чи послуг)? А) Тільки керівник НПО Б) Правління або інший виконавчий орган НПО В) НПО має чітку політику закупівель, включаючи тендерну політику для закупівель, що перевищують певну суму. Після цієї процедури рішення про закупівлю приймає спеціальна комісія або правління НПО (інший виконавчий орган) Г) Донор або пожертвувач ухвалює рішення про те, де НПО закуповує послуги або продукцію.</p>	<p>А - СВ Б - СН В - Н Г - В</p>	<p>Можливий лише один варіант. Можливість фільтрувати загрози зловживання з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ з боку контрагентів.</p>

4	<p>Хто ухвалює рішення про надання допомоги (підтримки) певній цільовій аудиторії відповідно до напрямку діяльності НПО?</p> <p><i>Під допомогою (підтримкою) ми розуміємо всі види підтримки, які може надавати НПО відповідно до свого статуту, наприклад, благодійність, консультування, навчання тощо.</i></p> <p>А) Тільки керівник НПО Б) Правління або інший виконавчий орган НПО В) НПО має чітку політику щодо перевірки отримувачів допомоги. Після такої перевірки рішення приймає спеціальна комісія або правління НПО (інший виконавчий орган) Г) НПО надає допомогу (підтримку) тільки в межах проєктів з донорським фінансуванням, а цільова аудиторія визначається проєктною угодою. Ґ) Донор або жертводавець вирішує, яким саме реципієнтам буде надано допомогу.</p>	<p>А - СВ Б - СН В - Н Г - Н Ґ - В</p>	<p>Можливий лише один варіант. Можливість фільтрувати загрози зловживання з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ з боку цільової аудиторії.</p>
5	<p>З яких джерел фінансується ваша НПО?</p>	<p>А - Н Б - Н В - Н або В</p>	<p>Можливі кілька варіантів. Якщо організація обирає В, Г або Д, то необхідно перевірити донорів і країни,</p>

	<p>(Будь ласка, вкажіть варіант/варіанти, які стосуються останніх трьох фінансових років)</p> <p>А) Членські внески Б) Благодійні внески В) Українські донорські організації (вкажіть назву) Г) Іноземні донорські організації (вкажіть назву організації та країну її походження) Ґ) Державний та/або місцевий бюджет України Д) Іноземний уряд (будь ласка, вкажіть країну) Е) Анонімні внески та пожертви (сума анонімних внесків становить 10 % або більше від річного загального бюджету НПО) Є) Анонімні внески та пожертви (сума анонімних внесків становить менше 10 % від річного загального бюджету НПО)</p>	<p>Г - Н або В Ґ - Н Д - Н або В Е - В Є - Н</p>	<p>чи не перебувають вони під санкціями, у чорних або сірих списках FATF, чи не пов'язані з РЕР, терористичною/кримінальною діяльністю. Якщо такі зв'язки виявлені принаймні в 1 відповіді, рівень оцінюється як високий. Здатність протистояти загрозам зловживань з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ з джерел фінансування.</p>
6	<p>Чи є серед донорів або пожертвувачів вашої організації РЕР? (Будь ласка, вкажіть варіант/варіанти, які стосуються останніх п'яти фінансових років) Так/Ні</p>	<p>Ні - Н А - В Б - С В - Н</p>	<p>Можливий лише один варіант. Здатність протистояти загрозам зловживань з метою ВК/ФТ з боку РЕР.</p>

	<p>Якщо так, то який відсоток фінансування від річної суми бюджету отримувала НПО від такої особи за останні 3 роки?</p> <p>А) 25 % і більше Б) 10 % - 25 % В) менше 10 %</p>		
7	<p>Чи має НПО банківський рахунок за кордоном? Якщо так? Вкажіть, будь ласка, країну.</p>	<p>Ні - Н Так - Н або В</p>	<p>Оцінка відповіді «так» залежить від країни. Якщо країна, в якій відкрито банківський рахунок, входить до чорного або сірого списків FATF, до так званої офшорної зони, до країн із високою терористичною загрозою, то рівень оцінюється як високий. В інших випадках – низький. Наявність надійної фінансової системи та ринку фінансових послуг для НПО.</p>
8	<p>Чи отримує організація готівкові кошти від донорів (пожертвувачів)?</p> <p>А) так, такі кошти становлять 10 % або менше від загального річного фінансування Б) так, такі кошти становлять 10-20 % або менше від загального річного фінансування</p>	<p>А - Н Б - СН В - С Г - СВ Ґ - В Д - Н</p>	<p>Можливий лише один варіант. Потенційна можливість залучення НПО до схем ВК з готівковими коштами.</p>

	<p>В) так, такі кошти становлять 20-30 % або менше від загального річного фінансування</p> <p>Г) так, такі кошти становлять 30-50 % або менше від загального річного фінансування</p> <p>Г) так, такі кошти становлять понад 50 % від загального річного фінансування</p> <p>Д) Ні</p>		
9	<p>Чи надає НПО безповоротну фінансову допомогу фізичним чи юридичним особам у великих розмірах?</p> <p>А) так, така допомога надається фізичним або юридичним особам в межах гуманітарних проєктів. Одержувачі не пов'язані з донорами НПО, не належать до її членів чи посадових осіб.</p> <p>Б) так, така допомога може надаватися донорам НПО, її членам або посадовим особам.</p> <p>В) Ні</p>	<p>А - Н</p> <p>В - В</p> <p>Г - Н</p>	<p>Можливий лише один варіант.</p> <p>Здатність осіб, пов'язаних з НПО, виводити фінансові ресурси з НПО.</p>
10	<p>Чи надає НПО безповоротну фінансову допомогу готівкою?</p> <p>А) так, такі кошти становлять 10 % або менше від загальних річних витрат</p>	<p>А - Н</p> <p>Б - СН</p> <p>В - С</p> <p>Г - СВ</p> <p>Г - В</p>	<p>Можливий лише один варіант.</p> <p>Потенційна можливість залучення НПО до схем ВК з готівковими коштами.</p>

	<p>Б) так, такі кошти становлять 10-20 % або менше від загальних річних витрат</p> <p>В) так, такі кошти становлять 20-30 % або менше від загальних річних витрат</p> <p>Г) так, такі кошти становлять 30-50% або менше від загальних річних витрат</p> <p>Ґ) так, такі кошти становлять понад 50 % від загальних річних витрат</p> <p>Д) Ні</p>	Д - Н	
11	<p>Як НПО звітує про свою фінансову ситуацію?</p> <p>А) Відповідно до національного законодавства та вимог донорів.</p> <p>Б) НПО звітує відповідно до національного законодавства та вимог донорів. Така звітність може надаватися за запитом суб'єкта первинного фінансового моніторингу.</p> <p>В) Організація веде розширену фінансову звітність відповідно до міжнародних стандартів для ОГС і надає її відповідному суб'єкту первинного фінансового моніторингу.</p> <p>Г) НПО не подає фінансової звітності.</p>	<p>А - СН</p> <p>Б - Н</p> <p>В - Н</p> <p>Г - В</p>	<p>Можливі кілька варіантів.</p> <p>Наявність прозорого руху коштів у НПО</p>
12	<p>Чи проходить НПО регулярний зовнішній аудит?</p>	<p>А - Н</p> <p>Б - СН</p>	<p>Оцінка залежить від розміру бюджету НПО.</p>

	<p>А) Організація регулярно проходить зовнішній аудит, надає доступ до його результатів і протягом останніх 3 років мала безумовно позитивні або умовно позитивні висновки щодо нього.</p> <p>Б) Організація регулярно проходить зовнішній аудит і надає доступ до його результатів.</p> <p>В) Організація регулярно проводить зовнішній аудит, але не надає доступ до його результатів.</p> <p>Г) Організація не проходить зовнішній аудит.</p>	<p>В - С Г - Н або високий</p>	<p>Якщо він значний і НПО обирає Г, то рівень оцінюється як високий. Можливий лише один варіант. Наявність незалежного аудиту</p>
--	--	------------------------------------	--

Блок 3: Статутна діяльність та внутрішня політика

1	<p>Чи зареєстрована ваша організація на території ведення воєнних дій та/або воєнних конфліктів та/або на окупованих територіях (посилання на карту та Накази Мінрегіону)?</p> <p>Так/Ні</p>	<p>Так - В Ні - Н</p>	<p>Можливий лише один варіант. Визначення розміру як вразливості, так і загрози</p>
---	---	---------------------------	--

2	<p>Чи діє ваша організація на території ведення воєнних дій та/або воєнних конфліктів та/або на окупованих територіях (посилання на карту та Накази Мінрегіону)?</p> <p>Так/Ні</p>	<p>Так - В Ні - Н</p>	<p>Можливий лише один варіант. Визначення розміру вразливості, так і загрози</p>
3	<p>Система органів управління організації, закріплена в статутних документах, є підзвітною та забезпечує можливість прозорої зміни органів управління.</p> <p>Так/Ні</p>	<p>Так - Н Ні - В</p>	<p>Можливий лише один варіант. Наявність достовірних ідентифікаційних даних і доступ до інформації про бенефіціарну власність</p>
4	<p>Чи існує в НПО політика відбору кандидатів на вакантні посади?</p> <p>А) НПО має документ з правилами конкурсного відбору персоналу, які включають перевірку. Якщо кандидат є близькою особою до члена кадрової комісії або особи, яка обіймає керівну посаду в НПО, застосовуються правила врегулювання конфлікту інтересів.</p> <p>Б) НПО має конкурсний відбір персоналу, який включає перевірку, але правила не задокументовані та правила</p>	<p>А - Н Б - С В - В Г - Н</p>	<p>Можливий лише один варіант. Можливість фільтрувати загрози зловживання з метою ВК/ФТ з боку персоналу.</p>

	<p>врегулювання конфлікту інтересів не застосовуються.</p> <p>В) У НПО відсутня процедура підбору персоналу.</p> <p>Г) НПО не наймає персонал. Роботу виконують її члени або волонтери на безоплатній основі.</p>		
5	<p>Чи має НПО задокументовані правила регулювання конфлікту інтересів?</p> <p>Так/Ні</p>	<p>Так - Н Ні - В</p>	<p>Можливий лише один варіант. Наявність інструментів запобігання нецільовому використанню ресурсів НПО відповідальним персоналом.</p>
6	<p>Чи веде організація публічну звітність про свою діяльність?</p> <p>А) Так, звіт регулярно публікується на вебсайті та/або сторінках НПО в соцмережах. (Будь ласка, дайте посилання)</p> <p>Б) НПО не має власного вебсайту або сторінки в соцмережах, але звітує через сторінки своїх членів. (Будь ласка, дайте посилання)</p> <p>В) НПО звітує лише перед своїми донорами</p>	<p>А - Н або В Б - Н або В В - СВ або В Г - В</p>	<p>Можливий лише один варіант. Посилання слід перевіряти. Якщо вони активні й інформація про діяльність регулярно оновлюється, то варіанти А і Б слід оцінювати як низький рівень. Якщо ні – як високий рівень. Варіант В оцінюється загалом як середньо-високий, але якщо НПО має великий бюджет, то як високий рівень. Здатність НПО діяти прозоро.</p>

	Г) НПО не звітує про свою діяльність.		
7	<p>Чи є РЕР на керівних посадах вашої НПО?</p> <p>А) Так, це керівник НПО Б) Так, це виконавчий директор В) Так, це заступник керівника НПО Г) Так, це член правління чи іншого виконавчого органу Д) Ні</p>	<p>А - В Б - В В - С Г - СН Г - Н</p>	<p>Можливий лише один варіант. Здатність протистояти загрозам зловживань з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ з боку РЕР.</p>
8	<p>Скільки членів входить до складу правління або іншого виконавчого органу вашої НПО?</p> <p>А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4 Д) більше 4-х</p>	<p>А - В Б - С В - Н Г - Н Г - Н</p>	<p>Можливий лише один варіант. Наявність контролю над прийняттям рішень у НПО та доступ до інформації про бенефіціарну власність</p>

ЧАСТИНА 2

АНАЛІЗ ВІДКРИТИХ ДАНИХ І РЕЄСТРІВ, А ТАКОЖ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО НАДАЄТЬСЯ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ

Цю частину розроблено на основі та з використанням Посібника Світового банку «Інструмент оцінювання ризиків фінансування тероризму неприбуткових організацій», що є частиною Національного інструментарію Групи Світового банку з оцінювання ризиків відмивання грошей і фінансування тероризму (2022).

Ця частина має забезпечити два результати:

- Докази причетності НПО до ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Рівень загрози використання НПО для ВК/ФТ/ФРЗМЗ

Для цілей цієї частини Методології необхідна низка даних. Дані збиратимуться з відкритих джерел, а також шляхом запитів до відповідних державних органів.

Період збору даних: 5 років (з 2018 року)

Предикатні (основні) злочини ВК, що підлягають розгляду: легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209 ККУ), умисне порушення законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ст. 209-1 ККУ), шахрайство (ст. 190 ККУ), привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 ККУ), шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 ККУ), зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 ККУ), використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів (ст. 306 ККУ)

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

Основні злочини ФТ, які необхідно взяти до уваги: терористичний акт (ст. 258 ККУ), втягнення у вчинення терористичного акту (ст. 258-1 ККУ), публічні заклики до вчинення терористичного акту (ст. 258-2 ККУ), створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258-3 ККУ), сприяння вчиненню терористичного акту, проходження навчання тероризму (ст. 258-4 ККУ), фінансування тероризму (ст. 258-5 ККУ), перетинання державного кордону України з терористичною метою (ст. 258-6 ККУ).

Основні злочини, пов'язані з фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, які мають бути взяті до уваги: застосування зброї масового знищення (ст. 439 ККУ), розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення (ст. 440 ККУ).

Оцінка та документування доказів та рівня використання НПО з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ

За наявності доказів зловживань НПО з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ рекомендується включити описову інформацію по такій справі (справах) у документи та звіт.

Вона має включати:

(а) характеристики НПО, як-то організаційно-правова форма, мета, розмір, вартість активів, структура власності та контролю, методи залучення коштів, методи витрачання коштів і послуги/товари, що надаються, типи операцій, характерні для НПО;

(б) характеристики справи, як-то причетний представник НПО, вартість активів, використаних з метою ФТ, і метод зловживання (опис типології, тобто того, як НПО була використана і в яких географічних точках).

Для кожної оцінюваної категорії НПО необхідно провести окремий аналіз. Такий аналіз за категоріями покликаний допомогти зрозуміти ризик на більш детальному рівні.

Кількість вироків за ВК/ФТ/ФРЗМЗ

Чи наявне рішення в кримінальній справі з ВК/ФТ/ФРЗМЗ щодо НПО або їхніх представників (включно з працівниками, волонтерами або іншими особами, які мають офіційні повноваження та представляють НПО)?

Якщо так, то яка кількість таких обвинувальних рішень?

Варто проаналізувати, як ця кількість обвинувальних рішень за ВК/ФТ/ФРЗМЗ пов'язана з кожним із таких показників:

- Загальна кількість обвинувальних рішень за ВК/ФТ/ФРЗМЗ за період оцінки (і щорічна розбивка для виявлення тенденцій).
- Загальна кількість НПО.
- Загальна кількість обвинувальних вироків у кримінальних справах за період оцінювання (і щорічна розбивка для виявлення тенденцій) щодо НПО, їхніх представників або тих і інших.
- Загальна кількість вироків за ВК/ФТ/ФРЗМЗ за період оцінювання.

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Кількість обвинувачень у справах про ВК/ФТ

Чи були випадки винесення обвинувачення щодо НПО або їхніх представників за ВК/ФТ/ФРЗМЗ (включно з працівниками, волонтерами або іншими особами, які мають офіційні повноваження та представляють НПО)?

Якщо так, то на якому рівні слід оцінювати кількість таких обвинувачень?

Варто проаналізувати, як ця кількість обвинувачень за ВК/ФТ/ФРЗМЗ пов'язана з кожним із таких показників:

- Загальна кількість обвинувачень за ВК/ФТ/ФРЗМЗ за період оцінки (і щорічна розбивка для виявлення тенденцій)
 - Загальна кількість НПО
- Загальна кількість кримінальних обвинувачень (і щорічна розбивка для виявлення тенденцій) щодо НПО, їхніх представників або тих та інших
- Загальна кількість обвинувачень за ВК/ФТ/ФРЗМЗ за період оцінювання.

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Кількість розслідувань ВК/ФТ/ФРЗМЗ

Чи проводилися будь-які кримінальні розслідування у справах, пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ, щодо НПО або їхніх представників (включно з працівниками або іншими особами, які мають офіційні повноваження та представляють НПО)?

Якщо так, то на якому рівні слід оцінювати кількість кримінальних розслідувань, пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ?

Варто проаналізувати, як ця кількість розслідувань пов'язана з кожним із таких показників:

- Загальна кількість кримінальних розслідувань, пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ, за період оцінки (і щорічна розбивка для виявлення тенденцій)
- Загальна кількість НПО.
- Загальна кількість кримінальних розслідувань щодо НПО, їхніх представників або тих і інших

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Кількість повідомлень про підозрілі фінансові операції (ПФО), пов'язані з ВК/ФТ/ФРЗМЗ:

Чи були будь-які ППО, пов'язані з ВК/ФТ/ФРЗМЗ, щодо НПО або їхніх представників (включно з працівниками або іншими особами, які мають офіційні повноваження та представляють НПО)?

Такі ПФО можуть бути подані будь-яким СПФМ, включно з банками або надавачами послуг з переказу грошових коштів.

Якщо так, то на якому рівні слід оцінювати кількість ПФО, пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ?

Варто проаналізувати, як ця кількість пов'язана з кожним із таких показників:

- Загальна кількість ПФО, пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ, щодо НПО та їхніх представників, які були передані до інших органів
- Загальна кількість ПФО, пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ, за період оцінки (і щорічна розбивка для виявлення тенденцій)
- Загальна кількість ПФО, пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ (в історичному розрізі)

- Загальна кількість НПО
- Загальна кількість ПФО, пов'язаних з НПО, їхніми представниками або тими та іншими.
- Загальна кількість ПФО та ППД (повідомлень про підозрілу діяльність), пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ за період оцінки.

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Кількість звинувачень у ВК/ФТ/ФРЗМЗ у відкритих джерелах (джерела ЗМІ)

Чи є в достовірних відкритих джерелах повідомлення про фінансування тероризму або зловживання з боку НПО або їхніх представників з метою здійснення терористичних актів, відмивання коштів, фінансування розповсюдження зброї масового знищення (включно з працівниками або іншими особами, які мають офіційні повноваження та представляють НПО)?

Якщо так, то як слід оцінити рівень цих звинувачень?

Розгляньте кожен із таких моментів:

- Достовірність відкритих джерел, як-то наукові звіти, повідомлення НПО та відомі джерела новин (на відміну від анонімних онлайн-блогів).
- Кількість висунутих звинувачень.
- Характер звинувачень.
- Надане обґрунтування.

Дезінформація про НПО іноді може бути представлена як достовірна інформація. При оцінці достовірності тверджень про зловживання з боку НПО або їхніх представників для фінансування тероризму слід уважно вивчити джерело інформації. Для отримання найбільш об'єктивної точки зору щодо достовірності тверджень з відкритих джерел рекомендується проконсультуватися з нейтральними третіми особами (можна включити в блоки запитань щодо НПО або донорів).

Ці дані не оцінюються та аналізуються для загального розуміння поточної ситуації.

Оцінювання загрози за категоріями зловживання (буде розділено за категоріями НПО)

Таке оцінювання слід проводити на основі результатів опитування вибірки з 384 організацій (див. Частина 1) та дослідження інформації про опитані НПО у відкритих джерелах.

Також слід проводити окрему оцінку для кожної категорії НПО.

Перенаправлення коштів

Існують свідчення або обґрунтовані підстави вважати чи підозрювати, що НПО (включно з працівниками, волонтерами чи іншими особами, які офіційно представляють НПО) цієї категорії перенаправляли або перенаправляють кошти на цілі ВК/ФТ/ФРЗМЗ, відомій або підозрюваній терористичній організації, фізичній особі-терористу або прихильнику тероризму.

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Зв'язок із терористичною організацією

Існують свідчення або обґрунтовані підстави вважати чи підозрювати, що НПО (включно з працівниками чи іншими особами, які офіційно представляють НПО) цієї категорії підтримують оперативний зв'язок з відомою або підозрюваною терористичною організацією, фізичною особою-терористом або прихильником тероризму.

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Проекти-ширми

Існують свідчення або обґрунтовані підстави вважати чи підозрювати, що фінансовані НПО проекти, призначені для підтримки законних цілей, піддаються маніпуляціям на етапі втілення або фактично проводяться для цілей ВК/ФТ/ФРЗМЗ, підтримки тероризму, відомої або підозрюваної терористичної організації, фізичної особи-терориста або прихильника тероризму.

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Підтримка діяльності з вербування

Існують свідчення або обґрунтовані підстави вважати чи підозрювати, що програми чи засоби, які фінансуються НПО, використовуються для створення середовища, яке підтримує або сприяє діяльності, пов'язаній з вербуванням терористів.

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Надання неправдивої інформації/фіктивна НПО

Існують свідчення або обґрунтовані підстави вважати чи підозрювати, що під виглядом благодійної діяльності організації чи особи збирають кошти чи здійснюють іншу діяльність на підтримку тероризму, відомої або підозрюваної терористичної організації, фізичної особи-терориста або прихильника тероризму, для ВК/ФРЗМЗ

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Збір коштів

Існують свідчення або обґрунтовані підстави вважати чи підозрювати, що НПО цієї категорії розташовані або збирають кошти на територіях, де:

- а. встановлено наявність тероризму
- б. є конфлікт, в якому існує активна терористична загроза.

Або збирає кошти чи працює з:

- в. відомою або підозрюваною терористичною організацією чи фізичною особою-терористом,
- г. з населенням, яке активно залучається терористичним рухом для підтримки та прикриття, або

г. з організаціями (включно з фінансовими установами) та фізичними особами, про яких відомо, що вони підтримують або симпатизують терористичним організаціям, терористам, терористичній ідеології або радикальним переконанням.

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Переказ коштів

Існують свідчення або обґрунтовані підстави вважати чи підозрювати, що НПО цієї категорії розташовані на територіях або сприяють переказу коштів через території або до територій, де:

а. встановлено наявність тероризму, або

б. є конфлікт, в якому існує активна терористична загроза, або перераховують кошти до або від, або працюють з:

в. відомою або підозрюваною терористичною організацією чи фізичною особою-терористом,

г. населенням, яке активно залучається терористичним рухом для підтримки та прикриття, або

г. юридичними особами (включно з фінансовими установами) та особами, які, як відомо, підтримують або симпатизують терористичним організаціям, особам-терористам, терористичній ідеології чи радикальним переконанням.

д. пов'язаними з НПО особами

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

Витрачання коштів

Існують свідчення або обґрунтовані підстави вважати чи підозрювати, що НПО цієї категорії розташовані на територіях або виплачують кошти чи реалізують програми, за якими вони працюють на територіях, де

а. встановлено наявність тероризму,

б. є конфлікт, в якому існує активна терористична загроза, або витрачають (виділяють) кошти чи працюють з

в. відомою або підозрюваною терористичною організацією чи фізичною особою-терористом,

г. з населенням, яке активно залучається терористичним рухом для підтримки та прикриття, або г. з організаціями (включно з фінансовими установами) та фізичними особами, про яких відомо, що вони підтримують або симпатизують терористичним організаціям, терористам, терористичній ідеології або радикальним переконанням.

г. пов'язаними з НПО особами

Виплата коштів або діяльність в умовах надзвичайних гуманітарних ситуацій також може підвищити ризик. Терміновість потреб може знизити рівень нагляду та контролю, що може підвищити ризик зловживань.

Менший рівень ризику може також виникнути внаслідок надання НПО послуг організаціям, населенню або особам, які, як достовірно відомо, залучаються або можуть залучатись терористичними групами, підтримують або симпатизують терористичним групам, терористичній ідеології або радикальним переконанням. Сюди входять особи, вразливі до використання з метою ФТ, наприклад біженці, жертви надзвичайних гуманітарних ситуацій, діти в зонах підвищеного ризику та групи діаспори.

Загрозу можна оцінити на рівні від «низького» до «високого»

ЧАСТИНА 3 ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ

Рівень ризику (за категоріями НПО FATF) оцінюється на підставі такого:

- Вразливість до ВК/ФТ/ФРЗМЗ за категоріями НПО FATF (Частина 1)
- Загроза ВК/ФТ/ФРЗМЗ за категоріями НПО (Частина 2)

Загальний рівень ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ визначається на тому рівні, де перетинаються результати оцінок загрози і вразливості. Наприклад, якщо загроза була оцінена як «середня», а вразливість — як «середньо-висока», ризик ВК/ФТ/ФРЗМЗ буде «середньо-високим». Це означає, що хоча рівень загрози в середовищі оцінюваної НПО перебуває на середньому рівні, загальний ризик ВК/ФТ/ФРЗМЗ вищий за середній, враховуючи вищий рівень вразливості (слабкі місця в механізмі захисту).

Припускається, що рівень вразливості може підвищувати привабливість, отже, і схильність злочинців/терористів використовувати цей метод дій і, отже, впливати на рівень загрози.

На наведеному нижче малюнку загальні рівні позначені кольорами: низький – зелений, середній – жовтий, високий – червоний.

РИЗИК						
ЗАГРОЗА	B	C	C	CB	B	B
	CB	C	C	CB	CB	B
	C	CH	C	C	CB	CB
	CH	CH	CH	C	C	C

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

	Н	Н	СН	СН	С	С
		Н	СН	С	СВ	В
	ВРАЗЛИВІСТЬ					

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

ЧАСТИНА 4

ОПИТУВАННЯ – САМООЦІНКА РИЗИКУ ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ, ВІДМИВАННЯ КОШТІВ ТА ФІНАНСУВАННЯ ЗБРОЇ МАСОВОГО ЗНИЩЕННЯ

(опитування електронною поштою)

Метод: Комп'ютерне веб-інтерв'ю

Стратегія вибірки

Опитувальник буде розіслано електронною поштою широкому колу респондентів, включно з базами даних ЦЕДЕМ і його партнерів, а також базами даних НПО, консолідованими з інших досліджень, проведених ЦЕДЕМ і Консорціумом (*ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ)*)

Кількість респондентів: понад 16000 НПО.

Опитування складається з 4 блоків (17 запитань).

Блок 1 стосується загальної інформації про організацію, зібраної для статистичних цілей.

Блок 2 оцінює рівень поінформованості НПО про ризики ВК/ФТ/ФРЗМЗ та їхню власну оцінку цих ризиків у секторі.

У Блоці 3 описується, як НПО оцінюють державні заходи щодо зниження ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ.

У Блоці 4 розглядаються питання «дерискінгу» та «дебанкінгу». Це не сувора вимога оцінки ризиків FATF, але з огляду на поточну ситуацію в Україні є потреба в цьому блоці.

Усі блоки мають бути проаналізовані окремо. Для кожного типу НПО також слід проводити окремий аналіз.

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

Зібрана інформація не вплине на підсумковий рівень оцінки ризиків сектору НПО, але надасть додаткові відомості, які є дуже важливими для розуміння поточної ситуації в секторі з точки зору ПВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Рекомендації для НПО мають бути розроблені на основі загального аналізу зібраних даних.

Дані, зібрані в межах Частини 4, будуть використовуватися в аналізі факторів зниження ризиків для НПО (Частина 6)

ОПИТУВАЛЬНИК

Я підтверджую, що моя організація має статус неприбутковості та що відповідний запис міститься в Реєстрі неприбуткових установ та організацій.

Я даю згоду на оброблення моїх персональних даних.

Блок 1: Загальні відомості про організацію

1. **Як називається ваша організація?**
2. **Ваше ім'я, прізвище та посада в організації.**
3. **Кількість членів вашої організації? 4 чи менше або більше 4?**
4. **Організаційно-правова форма вашої організації:**
 - А) Громадське об'єднання
 - Б) Благодійна організація (фонд)
 - В) Релігійна організація
 - Г) Профспілки, їх об'єднання та/або організації профспілок
 - Ґ) Творча спілка
 - Д) Асоціація (спілка)
5. **Де зареєстрована ваша організація? (вказіть назву міста та області)**
6. **Вкажіть, будь ласка, види діяльності вашої організації:**
 - А) Сприяння розвитку науки та наукових досліджень;
 - Б) Сприяння розвитку релігії;
 - В) Сприяння розвитку системи охорони громадського здоров'я;
 - Ґ) Підтримка незахищених категорій населення (дітей, молоді, літніх людей, людей з інвалідністю тощо);

- Г) Сприяння розвитку мистецтва і культури, включно зі збереженням спадщини;
- Д) Сприяння розвитку освіти;
- Е) Сприяння охороні довкілля та екології, захисту дикої природи;
- Є) Сприяння суспільному добробуту, зокрема цілям ОГС і добровільних благодійних асоціацій
- Ж) Сприяння підтримці ВПО, біженців, жертв війни (не на території ведення воєнних дій та/або воєнних конфліктів)
- З) Надання гуманітарної допомоги цивільному населенню на території воєнних дій та/або воєнних конфліктів та/або на окупованих територіях. Евакуація цивільного населення з території воєнних дій та/або воєнних конфліктів та/або з окупованих територій. Служба розшуку зниклих безвісти на території воєнних дій та/або воєнних конфліктів та/або на окупованих територіях.
- И) Сприяння захисту домашніх тварин (включно з притулками).
- І) Популяризація спорту
- ї) Сприяння забезпеченню рівних прав, включно з експертними знаннями з питань ґендеру, захистом прав жінок і дівчаток та захистом прав людини.
- Й) Протидія корупції
- К) Сприяння свободі слова, журналістських досліджень
- Л) Сприяння розвитку цивільної інфраструктури
- М) Задоволення соціальних потреб членів вашої організації, пов'язаних зі спільними інтересами, зокрема у сфері їхньої професійної (трудової) діяльності (освіти)
- Н) Забезпечення підтримки Збройних Сил України, включно з територіальною обороною та ветеранами
- О) Аналітичні дослідження
- П) Правова допомога або юридичні консультації для ОГС.
- Р) Захист прав учасників бойових дій та їхніх сімей та/або ветеранських організацій
- С) Захист прав дитини
- Т) Адвокація

У) Ваш варіант _____

7. На якій території здійснює свою діяльність ваша організація?

- А) На території одного міста?
- Б) На території району (відповідно до Постанови Верховної Ради України [«Про утворення та ліквідацію районів»](#))
- В) На території області
- Г) На території кількох областей
- Ґ) На всій території України
- Д) На території України, а також за кордоном
- Е) Тільки за кордоном

Блок 2. Інформованість та оцінка ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ

1. Наскільки добре ваша НПО поінформована про нормативні акти, закони та політику щодо протидії ВК/ФТ в Україні?

- А) Дуже добре поінформована: У НПО є спеціаліст, який професійно займається цим питанням. Ми отримуємо спеціалізовану інформацію та відвідуємо заходи, присвячені цьому питанню.
- Б) Добре поінформована: ми виявляємо особистий інтерес і активно шукаємо інформацію з цього питання в ЗМІ.
- В) Певною мірою поінформована: ми цікавимося цим питанням і читаємо статті на цю тему, коли вони потрапляють у поле нашого зору.
- Г) Погано поінформована: у нас немає часу стежити за цим питанням і/або ми не проявляємо до нього особливого інтересу.

2. Чи знає ваша НПО про фінансування тероризму, відмивання коштів, фінансування зброї масового знищення?

- А) НПО та її ключовий персонал проінформовані про загрози (брали участь у тренінгах або ознайомилися з відповідними матеріалами)
- Б) Погано поінформована: у нас немає часу стежити за цим питанням і/або ми не проявляємо до нього особливого інтересу.

3. Чи відомі вам випадки підозри у фінансуванні тероризму та/або розслідування щодо фінансування тероризму українськими НПО за останні п'ять років?

Ні/Так

(Якщо так, будь ласка, вкажіть у наведеній нижче графі детальну інформацію, наприклад, назву (назви) організації (організацій), що мала відношення до справи)

4. Як ви оцінюєте ризик того, що НПО в Україні можуть бути використані для фінансування тероризму?

- А) Дуже великий ризик
- Б) Великий ризик
- В) Середній ризик
- Г) Невеликий ризик
- Ґ) Дуже малий ризик
- Д) Жодного ризику

Чому ви оцінюєте ризик саме так? _____

5. Як ви оцінюєте ризик того, що кошти вашої НПО можуть бути незаконно використані для фінансування тероризму?

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

- А) Дуже великий ризик
- Б) Великий ризик
- В) Середній ризик
- Г) Невеликий ризик
- Ґ) Дуже малий ризик

6. **Будь ласка, оцініть наведені нижче ризики для вашої НПО по порядку, де 1 означає найнижчий ризик, а 4 — найвищий.**

- А) Відмивання грошей
- Б) Фінансування тероризму
- В) Хабарництво
- Г) Шахрайство

Блок 3. Оцінка державних заходів щодо зниження ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ

1. **Чи відомі Вам будь-які конкретні або загальні державні заходи для НПО, спрямовані на зниження ризику фінансування тероризму та/або відмивання коштів (наприклад, закони, спеціальні перевірки з боку банків тощо)?**

Так/Ні

2. **Які з наведених нижче державних заходів, спрямованих на мінімізацію ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ, вам відомі?**

- А) Спеціальні нормативні акти, політика або закони щодо запобігання ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Б) Загальні нормативно-правові акти, політика або закони, що регулюють діяльність НПО, але спрямовані на зниження ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ

- В) Закони чи нормативно-правові акти щодо фінансування чи збору коштів НПО, які спрямовані на зниження ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Г) Правила щодо запобігання фінансуванню тероризму для банків або фінансових установ, які стосуються моєї НПО
- Г) Обмеження на грошові перекази, перекази готівки або інші перекази активів за кордон
- Д) Розслідування щодо НПО або посадових осіб НПО за підозрою у скоєнні злочинів у сфері ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Е) Штрафи, позбавлення податкових пільг або інші санкції щодо НПО внаслідок розслідування за підозрою у ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Є) Штрафи або заборони, накладені на НУО за правопорушення, пов'язані з ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Ж) Державні органи або уповноважені ними організації організують тренінги або іншим чином інформують НПО про потенційний ризик ВК/ФТ
- З) Державні органи або уповноважені ними організації надають НПО консультації або рекомендації щодо зниження потенційного ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- И) Мені нічого не відомо про такі заходи.

3. Які з наявних державних заходів є ефективними для зниження потенційного ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ для НПО?

- А) Спеціальні нормативні акти, політика або закони щодо запобігання ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Б) Загальні нормативно-правові акти, політика або закони, що регулюють діяльність НПО, але спрямовані на зниження ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- В) Закони чи нормативно-правові акти щодо фінансування чи збору коштів НПО, які спрямовані на зниження ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Г) Правила щодо запобігання фінансуванню тероризму для банків або фінансових установ, які стосуються моєї НПО
- Г) Обмеження на грошові перекази, перекази готівки або інші перекази активів за кордон

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

- Д) Розслідування щодо НПО або посадових осіб НПО за підозрою у скоєнні злочинів у сфері ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Е) Штрафи, позбавлення податкових пільг або інші санкції щодо НПО внаслідок розслідування за підозрою у ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Є) Штрафи або заборони, накладені на НУО за правопорушення, пов'язані з ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Ж) Державні органи або уповноважені ними організації організовують тренінги або іншим чином інформують НПО про потенційний ризик ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- З) Державні органи або уповноважені ними організації надають НПО консультації або рекомендації щодо зниження потенційного ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- И) Мені нічого не відомо про такі заходи.

4. Які з цих державних заходів обмежують вашу здатність виконувати вашу роботу ефективно?

- А) Спеціальні нормативні акти, політика або закони щодо запобігання ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Б) Загальні нормативно-правові акти, політика або закони, що регулюють діяльність НПО, але спрямовані на зниження ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- В) Закони чи нормативно-правові акти щодо фінансування чи збору коштів НПО, які спрямовані на зниження ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Г) Правила щодо запобігання фінансуванню тероризму для банків або фінансових установ, які стосуються моєї НПО
- Г) Обмеження на грошові перекази, перекази готівки або інші перекази активів за кордон
- Д) Розслідування щодо НПО або посадових осіб НПО за підозрою у скоєнні злочинів у сфері ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Е) Штрафи, позбавлення податкових пільг або інші санкції щодо НПО внаслідок розслідування за підозрою у ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Є) Штрафи або заборони, накладені на НПО за правопорушення, пов'язані з ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- Ж) Державні органи або уповноважені ними організації організовують тренінги або іншим чином інформують НПО про потенційний ризик ВК/ФТ/ФРЗМЗ

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ICAP Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

- З) Державні органи або уповноважені ними організації надають НПО консультації або рекомендації щодо зниження потенційного ризику ВК/ФТ/ФРЗМЗ
- И) Нічого з вищезгаданого

Блок 4. Проблеми з банківськими послугами

1: Чи стикалася ваша НПО з будь-якою з наведених нижче проблем за останні п'ять років? Будь ласка, виберіть усі підходящі варіанти.

- А) Проблеми з відкриттям банківських рахунків
- Б) Закриття рахунку банком або відмова від послуг
- В) Затримки банківських переказів
- Г) Відмова в переказі коштів
- Ґ) Значне підвищення тарифів
- Д) Обтяжливі вимоги про надання додаткової документації
- Е) Нічого з перерахованого вище (якщо обрали цю відповідь, перейдіть до запитання 7)
- Є) Інше (будь ласка, вкажіть)

2: Чи назвала фінансова установа якусь конкретну причину щодо будь-якої з вказаних вище проблем?

Так/Ні

(будь ласка, уточніть)

3: Як часто ви стикалися з проблемами типу або типів, які ви згадали? Як би ви охарактеризували частоту?

- А) Рідко
- Б) Іноді – можливо, раз на рік
- В) Регулярно – кожні кілька місяців
- Г) Постійно – безперервно, з невеликими перервами між інцидентами

4. Загалом, ситуація з банківськими проблемами вашої організації покращилася, погіршилася чи залишилася приблизно на тому самому рівні за останні 5 років?

- А) Покращилася
- Б) Погіршилася
- В) Залишилися на тому самому рівні
- Г) Свій варіант

5. З огляду на труднощі, з якими зіткнулася ваша організація в плані доступу до фінансових ресурсів, які з перерахованих нижче способів вирішення цих проблем ви шукали? Будь ласка, виберіть усі підхожі варіанти:

- А) Знайти іншу фінансову установу
- Б) Найняти додаткових працівників/виділити більше часу для виконання більш жорстких вимог банку
- В) Skorистатися послугами системи грошових переказів, наприклад Western Union або аналогічної системи
- Г) Здійснювати операції з використанням готівки
- Г) Здійснювати операції з використанням особистого банківського рахунку
- Д) Скасувати проект
- Е) Змінити або обмежити фінансування певними географічними регіонами, бенефіціарами чи партнерами
- Є) Повторна спроба проведення транзакції пізніше була успішною
- Ж) Інше (будь ласка, вкажіть)

6. Проблема більше пов'язана з отриманням іноземних коштів чи виплатою/переказом коштів усередині країни., чи з тим і іншим?

- А) Отримання іноземних коштів
- Б) Виплата коштів
- В) І те, і інше

7. Чи попросив донор виконати будь-що з наведеного нижче як умову отримання гранту (виберіть усі відповідні варіанти) (якщо ні, перейдіть до запитання 8)

- А) Провести додаткову перевірку партнерів
- Б) Провести додаткову перевірку бенефіціарів
- В) Підписати договір з конкретним положенням щодо фінансування тероризму

8. Які були наслідки цього? (будь ласка, виберіть усі підхожі варіанти)

- А) Це створило перешкоди для доступу до коштів
- Б) Це відбило в нас бажання звертатися за коштами
- В) Це змусило нас відмовитися від гранту
- Г) Значне збільшення адміністративного тягаря

9: Чи знаєте ви особисто про будь-яку іншу НПО в Україні, яка мала будь-яку з наведених нижче проблем за останні п'ять років? Будь ласка, виберіть усі підхожі варіанти.

- А) Проблеми з відкриттям банківських рахунків
- Б) Затримки банківських переказів
- В) Закриття рахунку банком або відмова від послуг
- Г) Значне підвищення тарифів
- Г) Обтяжливі вимоги про надання додаткової документації
- Д) Ні (пропустіть наступне запитання)

10: Як вплинули ці проблеми на організацію?

- А) НПО не вдалося створити
- Б) НПО була змушена ліквідуватись
- В) НПО довелося змінити методи роботи
- Г) Жодного впливу
- Д) Не знаю.

ЧАСТИНА 5

ОПИТУВАННЯ СТЕЙКХОЛДЕРІВ І ДОНОРІВ

Метою цього розділу є дослідження перспектив зловживань з боку НПО з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ шляхом опитування найбільших НПО України, які знають про ситуацію (НПО, аналітичні центри, які фахово займаються питаннями ПВК/ФТ/ФРЗМЗ і протидії корупції).

Дані, зібрані в межах цього розділу, використовуватимуться для оцінки профілактичних заходів держави для захисту НПО від зловживань з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ та для розроблення рекомендацій для уряду щодо вдосконалення цих заходів.

Друга частина цього розділу містить запитання до великих міжнародних та українських донорів щодо їхніх критеріїв оцінки ризиків грантоотримувачів.

Дані, зібрані в межах цього розділу, використовуватимуться для створення рекомендацій для НПО (особливо ГО та благодійних організацій) щодо найкращих внутрішніх практик запобігання зловживанням з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ.

Дані, зібрані в межах Частини 5, будуть використовуватися в аналізі факторів зниження ризиків для НПО (Частина 6).

ОПИТУВАЛЬНИК ДЛЯ СТЕЙКХОЛДЕРІВ

Блок 1. Оцінювання сфери ВК/ФТ/ФРЗМЗ

1. Як поточні обмеження фінансових транзакцій в Україну з-за кордону та з України за кордон впливають на діяльність Вашої організації? Як Ви оцінюєте їхній вплив на сектор НПО загалом?
2. Чи Вам відома інформація про розслідування щодо НПО або посадових осіб НПО у зв'язку зі злочинами, пов'язаними з ВК/ФТ/ФРЗМЗ?
3. Чи Вам відома інформація про випадки судового переслідування НПО або посадових осіб НПО за злочини, пов'язані з ВК/ФТ/ФРЗМЗ?
4. Чи Вам відома інформація про ухвалені обвинувальні вироки щодо НПО або посадових осіб НПО за вчинення злочинів, пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ?
5. Чи інформує уряд сектор НПО про потенційні ризики ВК/ФТ/ФРЗМЗ?
6. Чи надає уряд сектору поради чи вказівки щодо того, як найкраще зменшити потенційний ризик ВК/ФТ/ФРЗМЗ?
7. Чи застосовує Ваша організація певні політики/практики для запобігання випадкам ВК/ФТ/ФРЗМЗ? Наприклад, у вас є певні політики перевірки при здійсненні добору персоналу, проведенні закупівель тощо. Можливо дотримання певних вимог протидії ВК/ФТ/ФРЗМЗ вимагають від вас донори

Якщо так, то вкажіть більш детальну інформацію.

8. Чи Ви можете спрогнозувати певні виклики або проблеми в сфері протидії ВК/ФТ/ФРЗМЗ для українського сектору НПО в найближчі 5 років? Якщо так, то будь-ласка опишіть детальніше та надайте відповідні рекомендації, якщо такі є.

Блок 2. Проблеми з банківськими послугами

1: Чи стикалася ваша НПО з будь-якою з наведених нижче проблем за останні п'ять років? Будь ласка, виберіть усі варіанти, що пасують.

- А) Проблеми з відкриттям банківських рахунків
- Б) Закриття рахунку банком або відмова від послуг
- В) Затримки банківських переказів
- Г) Відмова в переказі коштів
- Ґ) Значне підвищення тарифів
- Д) Обтяжливі вимоги про надання додаткової документації
- Е) Нічого з перерахованого вище (якщо обрали цю відповідь, перейдіть до запитання 7)
- Є) Інше (будь ласка, вкажіть)

2: Чи назвала фінансова установа якусь конкретну причину щодо будь-якої з вказаних вище проблем?

Так/Ні

(будь ласка, уточніть)

3: Як часто ви стикалися з проблемами типу або типів, які ви згадали? Як би ви охарактеризували частоту?

- А) Рідко
- Б) Іноді – можливо, раз на рік
- В) Регулярно – кожні кілька місяців
- Г) Постійно – безперервно, з невеликими перервами між інцидентами

4. Загалом, ситуація з банківськими проблемами вашої організації покращилася, погіршилася чи залишилася приблизно на тому самому рівні за останні 5 років?

- А) Покращилася
- Б) Погіршилася

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

- В) Залишилися на тому самому рівні
- Г) Свій варіант

5. З огляду на труднощі, з якими зіткнулася ваша організація в плані доступу до фінансових ресурсів, які з перерахованих нижче способів вирішення цих проблем ви шукали? Будь ласка, виберіть усі підхожі варіанти:

- А) Знайти іншу фінансову установу
- Б) Найняти додаткових працівників/виділити більше часу для виконання більш жорстких вимог банку
- В) Скористатися послугами системи грошових переказів, наприклад Western Union або аналогічної системи
- Г) Здійснювати операції з використанням готівки
- Ґ) Здійснювати операції з використанням особистого банківського рахунку
- Д) Скасувати проект
- Е) Змінити або обмежити фінансування певними географічними регіонами, бенефіціарами чи партнерами
- Є) Повторна спроба проведення транзакції пізніше була успішною
- Ж) Інше (будь ласка, вкажіть)

6. Проблема більше пов'язана з отриманням іноземних коштів чи виплатою/переказом коштів усередині країни., чи з тим і іншим?

- А) Отримання іноземних коштів
- Б) Виплата коштів
- В) І те, і інше

7. Чи попросив донор виконати будь-що з наведеного нижче як умову отримання гранту (виберіть усі відповідні варіанти) (якщо ні, перейдіть до запитання 8)

- А) Провести додаткову перевірку партнерів
- Б) Провести додаткову перевірку бенефіціарів
- В) Підписати договір з конкретним положенням щодо фінансування тероризму

8. Які були наслідки цього? (будь ласка, виберіть усі підхожі варіанти)

- А) Це створило перешкоди для доступу до коштів
- В) Це відбило в нас бажання звертатися за коштами

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

- В) Це змусило нас відмовитися від гранту
- Г) Значне збільшення адміністративного тягаря

9: Чи знаєте ви особисто про будь-яку іншу НПО в Україні, яка мала будь-яку з наведених нижче проблем за останні п'ять років? Будь ласка, виберіть усі підхожі варіанти.

- А) Проблеми з відкриттям банківських рахунків
- Б) Затримки банківських переказів
- В) Закриття рахунку банком або відмова від послуг
- Г) Значне підвищення тарифів
- Ґ) Обтяжливі вимоги про надання додаткової документації
- Д) Ні (пропустіть наступне запитання)

10: Як вплинули ці проблеми на організацію?

- А) НПО не вдалося створити
- Б) НПО була змушена ліквідуватись
- В) НПО довелося змінити методи роботи
- Г) Жодного впливу
- Д) Не знаю.

ОПИТУВАЛЬНИК ДЛЯ ДОНОРІВ

1. Які стандарти ПВК/ФТ/ФРЗМЗ ви вимагаєте від своїх грантоотримувачів у їхній діяльності?
2. Чи вимагаєте Ви від своїх грантоотримувачів оцінювання ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ? Наприклад при здійсненні набору персоналу, проведенні закупівель тощо в рамках проєкту. Якщо так, то вкажіть більш детальну інформацію.
3. Чи передбачено будь-які заходи за невиконання ваших вимог? Будь ласка, уточніть.
4. Чи Вам відомі випадки обмеження на переказ коштів або активів за кордон або з-за кордону в Україну? Якщо так, то як ви оцінюєте їхній вплив на сектор НПО?

Ця методологія була створена в межах проєкту "Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства", який реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку

5. Чи Вам відома інформація про розслідування щодо НПО або посадових осіб НПО у зв'язку зі злочинами, пов'язаними з ВК/ФТ/ФРЗМЗ? Так/Ні

6. Чи Вам відома інформація про випадки судового переслідування НПО або посадових осіб НПО за злочини, пов'язані з ВК/ФТ/ФРЗМЗ? Так/Ні

7. Чи Вам відома інформація про ухвалені обвинувальні вироки щодо НПО або посадових осіб НПО за вчинення злочинів, пов'язаних з ВК/ФТ/ФРЗМЗ? Так/Ні

8. Чи інформує уряд сектор НПО про потенційні ризики ВК/ФТ/ФРЗМЗ?

9. Чи відомо Вам про інформаційні кампанії уряд для неприбуткового сектору щодо того, як найкраще зменшити потенційний ризик ВК/ФТ/ФРЗМЗ?

10. Чи Ви можете спрогнозувати певні виклики або проблеми в сфері протидії ВК/ФТ/ФРЗМЗ для українського сектору НПО в найближчі 5 років? Якщо так, то будь-ласка опишіть детальніше та надайте відповідні рекомендації, якщо такі є.

ЧАСТИНА 6

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКУ ЗА КАТЕГОРІЯМИ НПО

Цю частину розроблено на основі та з використанням Посібника Світового банку «Інструмент оцінювання ризиків фінансування тероризму неприбуткових організацій», що є частиною Національного інструментарію Групи Світового банку з оцінювання ризиків відмивання грошей і фінансування тероризму (2022).

Мета: Визначити якість заходів щодо зниження ризику за категоріями НПО FATF, оцінивши таке:

- Якість державних заходів щодо цієї категорії НПО
- Якість заходів НПО, вжитих цією категорією НПО на інституційному рівні.

Важливо: Ставлення до сектору НПО відрізняється і має відрізнятися від ставлення до СПФМ.

НПО не зобов'язані вживати превентивних заходів, як-то комплексна перевірка клієнта, ведення обліку, а також моніторинг і звітування про підозрілу діяльність. FATF не встановлює зобов'язань для НПО.

Мета цієї частини – оцінити достатність і пропорційність заходів зі зниження ризику, що застосовуються до НПО, які входять до групи ризику, включно із законами та нормативними актами, політикою та програмами, які сприяють підзвітності, доброчесності та громадській довірі до адміністрування та управління НПО.

Вона також спрямована на підвищення обізнаності про потенційну вразливість НПО до зловживань з метою ВК/ФТ/ФРЗМЗ і ризиків ВК/ФТ/ФРЗМЗ за одночасного запобігання порушенню законної благодійної діяльності.

Ці заходи включають заходи саморегулювання в межах сектора НПО або окремої категорії НПО.

Державні заходи

Якість інформаційно-просвітницької роботи та навчання

Яка якість інформаційно-просвітницької роботи з НПО та навчання для НПО з боку держави?

Чи знають НПО, що входять до групи ризику, про ризики зловживання ВК/ФТ/ФРЗМЗ, і чи поглиблюють вони свої знання за допомогою інструкцій і навчання?

Яких заходів було вжито державними установами для поліпшення розуміння НПО своїх ризиків ВК/ФТ і можливих методів їх зниження?

Чи співпрацюють вони з НПО та іншими організаціями з метою створення і поширення передового досвіду?

Приклади включають підвищення обізнаності, цільову оцінку ризиків, моніторинг, інформаційно-роз'яснювальну роботу, підтримку, рекомендації та навчання. Слід також звернути увагу на те, чи достатньою мірою інформаційна робота враховує ризики, тобто чи надає вона вищий рівень підтримки НПО з вищим ризиком.

Якість політики щодо НПО

Чи має уряд чітку політику, спрямовану на забезпечення підзвітності, доброчесності та довіри громадськості до адміністрування та управління НПО?

Недопущення перешкоджання діяльності НПО

Заходи ПВК/ФТ/ФРЗМЗ не мають перешкоджати законній діяльності НПО; особливо вони мають мінімізувати негативний вплив, який вони можуть мати на бенефіціарів добрих справ НПО.

Вони не можуть використовуватися для виправдання зловживання громадянським суспільством у політичних цілях.

Юрисдикції зобов'язані поважати свободу об'єднань, зборів, вираження поглядів, релігії чи переконань, а також міжнародне гуманітарне право.

Показники перешкоджання законній діяльності НПО:

- Зниження ризиків: Чи надходили сигнали про те, що НПО стикаються з проблемами в отриманні доступу до фінансових послуг?

Прикладами можуть слугувати затримки в переказах, закриття послуг з переказу грошей або цінностей (MVTs) або банківських рахунків, неможливість відкриття банківських рахунків або рахунків MVTs.

- Чи є ознаки обмеження свободи асоціацій, зібрань, вираження думок, релігії чи переконань або порушення міжнародного гуманітарного права, визначені Спеціальним доповідачем ООН з питань свободи асоціацій?

У разі виникнення таких сигналів, яких заходів було вжито державою для мінімізації їхнього негативного впливу на НПО?

Заходи, яких вживають НПО

Якість управління

Чи застосовують НПО цієї категорії ефективні заходи управління для забезпечення доброчесності та прозорості?

Двома важливими елементами управління є:

(а) повноваження і нагляд (наприклад, активний нагляд за організаційним управлінням і виробленням політики з правління, що слідкує за веденням справ НПО, забезпечує виконання повсякденної діяльності кваліфікованою командою, керує та веде облік фінансових та інших ресурсів, а також контролює виконання місії); і

(б) підзвітність (здатність пояснювати, брати на себе відповідальність і зважати на довіру суспільства під час виконання обов'язків, надавати детальну інформацію про діяльність і брати на себе відповідальність за результати).

Чи НПО в цій категорії:

- Встановили ефективне організаційне управління (на відміну від непрозорого управління або структур прийняття рішень);

- Надали докази раціонального витрачання та управління коштами, отриманими від донорів та урядів;
- Продемонстрували ефективне організаційне управління (включно з людськими ресурсами); і
- Продемонстрували відповідальність за результати, якість і діапазон своїх програм і послуг?

Якість управління фінансами

Наскільки ефективною є практика управління фінансами НПО цієї категорії?

Внутрішня прозорість і підзвітність мають забезпечувати ефективний контроль над тим, як збираються, зберігаються, передаються і витрачаються кошти, а також над тим, як реалізуються програми.

НПО мають вести облік і застосовувати практику, що відповідає наступному:

- Комплексне фінансове планування та бюджетні системи, включно зі всіма джерелами та використанням коштів для всіх аспектів діяльності
- Чіткі процедури для виконання фінансових питань і розподілу обов'язків (наприклад, забезпечення того, щоб функції авторизації для закупівлі, оброблення готівки та внесення коштів були відокремлені від функцій аналізу та перевірки)
- Чітко задокументовані політики та процедури обліку
- Надійна практика подачі звітності щодо всіх доходів і витрат для організації в цілому, а також для програм і джерел фінансування
- Процедури ретельного моніторингу для перевірки доходів і витрат, включно з незалежним аудитом

До негативних показників можна віднести такі:

- Нездатність відзвітувати про походження доходів або кінцеве використання ресурсів.
- Використання третіх осіб для відкриття банківських рахунків НПО або для здійснення певних операцій
- Невідповідність видатків проектам та заходам.
- Структурні невідповідності в бухгалтерському обліку та обов'язковій звітності.

Якість управління проєктами

Наскільки ефективною є практика управління проєктами НПО цієї категорії?

Проаналізуйте, чи дає змогу ця практика планувати, відстежувати й аналізувати використання ресурсів у світлі вимог проєкту.

Чи має НПО основні етапи, цілі та показники, а також механізми їхнього моніторингу для забезпечення виконання проєкту і виявлення можливих проблем?

Чи проводить НПО відповідні перевірки донорів, партнерів і бенефіціарів, враховуючи обставини та контекст організації та середовища, в якому вона працює?

Зверніть увагу, що від НПО не вимагається застосування процедур комплексної перевірки клієнтів для протидії відмиванню коштів (ПВК) або протидії фінансуванню тероризму (ПФТ), які мають застосовуватися фінансовими установами.

Якість перевірки та нагляду за персоналом

Якою є якість процесів і процедур, що застосовуються НПО цієї категорії для перевірки (або відбору) будь-якої особи, яка має офіційні повноваження та представляє НПО?

Це можуть бути особи, які працюють на платній або безоплатній основі, чи працівники, зокрема довірені особи, члени правління, старші посадові особи та особи, які займають відповідальні посади. Такі процедури забезпечать підбір кадрів з необхідними навичками, досвідом і експертними знаннями, а також захистять від найму або призначення на посади осіб з кримінальним минулим, наприклад, наявність судимостей за терористичну діяльність, відмивання грошей, шахрайство або корупцію.

Розгляньте ефективність організаційного управління та нагляду (включно зі структурами та процесами управління людськими ресурсами).

Рівень прихильності принципам прозорості

Чи надають НПО публічно інформацію про:

- Особи тих, хто контролює чи керує діяльністю НПО,

- Цілі та завдання їхньої діяльності,
- Їхню діяльність,
- Джерела, використання та витрати коштів?

Рівень саморегулювання (включно з впровадженням)

Наскільки НПО цієї категорії запровадили заходи саморегулювання для ефективного управління, підзвітності та прозорості?

Сюди входять внутрішні стандарти щодо програм, організаційної доброчесності, управління, методів управління, кадрової політики, фінансів, комунікації, розкриття інформації та залучення коштів.